

WERKZAAK
RIVIERENLAND

de zaak met hart voor werk

Verder bouwen en resultaten boeken

Voorwoord

Voor u ligt de concept begroting 2018 van Werkzaam Rivierenland met een meerjarenperspectief tot 2022. Deze begroting geeft inzicht in de financiën met betrekking tot de opstart en het voortbestaan in de eerste jaren van Werkzaam Rivierenland en geeft op de onderdelen werk, inkomen en bedrijfsvoering inzicht in ontwikkelingen voor de komende jaren. Basis van de begroting 2018 is de begroting 2017, de feitelijke realisatie over het jaar 2016 en de kadernota 2018.

Conform de P&C cyclus van Werkzaam Rivierenland wordt de begroting in april aangeboden aan de deelnemende gemeenten voor zienswijze. In juli wordt de begroting vastgesteld door het Algemeen bestuur. In de loop van het jaar volgt eventueel nog een bijgestelde begroting, bijvoorbeeld op moment dat de meicirculaire waarin de bijgestelde Rijksbijdragen staan, hiertoe aanleiding geeft.

Inhoudsopgave

blz.

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Inleiding en afbakening	5
1.2 De organisatie	5
1.3 Bestuurlijke aansturing	5
1.4 Taken en bevoegdheden	5
1.5 Planning en control cyclus	6
2 Meerjarenperspectief	8
2.1 Geldstromen	8
2.2 Meerjarenbegroting 2018-2022	8
2.3 Vermogensopbouw	9
3 Gevolgen voor deelnemende gemeenten	10
3.1 Kostenverdeling kleine geldstroom (organisatiekosten)	10
3.2 Kostenverdeling grote geldstromen (subsidieresultaat)	10
4 Programma Werk	11
4.1 Algemeen	11
4.2 Hoofddoelstellingen	11
4.3 Subdoelstellingen	11
4.4 Financiële begroting werk	12
4.5 Beleidsontwikkelingen werk	12
5 Programma Inkomen	15
5.1 Algemeen	15
5.2 Hoofddoelstellingen	15
5.3 Subdoelstellingen	15
5.4 Financiële begroting inkomen	15
5.5 Beleidsontwikkeling inkomen	16
6 Paragraaf Bedrijfsvoering	17
6.1 Algemeen	17
6.2 Financiële begroting beheers- en apparaatlasten	21
6.3 ESF-project	21
7 Weerstandsvermogen en risico's	22
7.1 Risico's Werkzaam Rivierenland	22
7.2 Risico's latende organisaties	22
8 Verbonden partijen	24
Bijlage I Toelichting bij de begroting	25
Bijlage II Toelichting op de begroting per gemeente	27

Samenvatting

Werkzaam wordt, buiten de directe programmagelden, gefinancierd door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Enerzijds omdat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor het subsidieresultaat, anderzijds omdat de gemeenten bijdragen in de kosten van de bedrijfsvoering van Werkzaam. Daarnaast dragen de gemeenten (al dan niet via vermogen Lander) bij in de startkosten van Werkzaam. Dit kan als volgt worden vertaald:

Tabel 1: Meerjarenbegroting

(in € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Aangepaste begroting 2017	Begroting 2018	Meerjaren Begroting 2019 - 2022			
					Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Totale subsidie ontvangsten	73.080	75.967	72.959	73.590	74.377	74.164	74.016	74.318
Totale directe kosten werkzoekenden	77.889	83.035	80.731	80.504	82.710	83.580	83.821	84.334
Gemeentelijke bijdrage subsidie resultaat	4.808	7.069	7.772	6.914	8.332	9.417	9.805	10.016
Totale inkomsten bedrijfsvoering	9.986	8.929	11.207	11.688	12.344	12.567	12.934	13.395
Totale organisatielasten	15.310	14.518	18.511	18.666	19.079	19.026	18.881	18.872
Totale startkosten	2.543	1.420	1.373	1.078	-	-	-	-
Incidentele baten / lasten	318	-	-	-	-	-	-	-
Financiering vanuit reserves	2.528	-	1.639	1.269	170	97	-	-
Gemeentelijke bijdrage bedrijfsvoering	7.499	7.009	7.039	6.787	6.565	6.362	5.947	5.477
Totale gemeentelijke bijdrage	9.461	14.078	14.810	13.700	14.897	15.778	15.753	15.493

¹Kolom 'aangepaste begroting 2017'

²Regel 'financiering vanuit reserves'

In hoofdstuk 3 van deze begroting worden de bijdragen in het bedrijfsvoeringsresultaat per gemeente weergegeven.

¹ In de kolom 'aangepaste begroting 2017' is, als doorvertaling van het werkelijke resultaat 2016, zowel de impact op de begroting 2017 als de begroting 2018 in beeld gebracht. Hierin zijn financiële gevolgen van bestuursbesluiten en autonome ontwikkelingen (zoals cao wijzigingen) meegenomen. Uiteraard volgt later een bestuursrapportage 2017, waarin de wijzigingen op de begroting 2017 worden meegenomen. Deze kolom heeft dus geen officiële status.

² In de regel 'financiering vanuit reserves' staat het gesaldeerde bedrag van gereserveerde middelen ter dekking van de startkosten en door latende organisaties ingebrachte middelen ter dekking van de salariskosten van medewerkers met persoonlijke beloningen die als verworven rechten gelden.

1. Inleiding

1.1 Inleiding en afbakening

Werkzaam Rivierenland wil een bijdrage leveren aan de samenhangende aanpak binnen het lokale en regionale sociale domein. Een arbeidsmarkt die plaats biedt aan jongeren en ouderen en aan mensen met en zonder beperking.

Onze Visie

'Talent werkt voor Rivierenland'

Onze Missie

Werkzaam Rivierenland wil de meest ondernemende infrastructuur voor werk en inkomen van Nederland zijn. Werkzaam Rivierenland regelt dit door de verbinding te zijn tussen de vraag naar en het aanbod van werk. Dit doen we voor werkzoekenden in Rivierenland en werkgevers in Rivierenland en daarbuiten.

De visie en missie van Werkzaam Rivierenland bepalen de doelen die we stellen, de resultaatgebieden waarop we werken en de organisatieprincipes.

Onze opdracht

Binnen de regio Rivierenland staan op dit moment bijna 10.000 mensen aan de kant. Zij staan aan de kant omdat ze langdurig in de WW zitten, zijn geboren met een handicap of om welke reden dan ook niet aan het werk komen. En dat terwijl ook zij talenten hebben. Soms zien zij hun talenten nog onvoldoende en moeten deze ontwikkeld worden, soms zien werkgevers hun talenten en mogelijkheden nog te weinig. Onze opdracht is om talenten te ontwikkelen en werkgevers te verleiden ook deze mensen kansen te bieden. En daarmee dragen we bij aan een participatiemaatschappij, waarin iedereen mee doet en waarin werkgevers kansen bieden en werkzoekenden kansen pakken.

Wij ontsluiten samen met het UWV, waarmee we intensief samenwerken, het grootste aanbod van laag- en midden geschoold personeel en hebben meer dan wie ook verstand van sociaal en maatschappelijk ondernemen. We stellen de vraag van de werkgever voorop en richten ons primair op de werkgever als klant (met bovenstaande opdracht in het achterhoofd) om invulling te geven aan zijn vraag.

We zien het verder als onze maatschappelijke opdracht om onze droom te verwezenlijken tegen zo laag mogelijke (maatschappelijke) kosten. Daarom kijken we kritisch naar uitgaven en zorgen we dat uitsluitend mensen die daarop recht hebben, een uitkering ontvangen.

1.2 De organisatie

Met de vaststelling van het organisatorisch model door de gemeenteraden in februari en maart 2014 hebben de gemeenteraden de opdracht gegeven om te komen tot een gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam, waarbij de verordende bevoegdheid bij de gemeenteraden ligt. Sinds de operationele start op 1 januari 2016 is Werkzaam inmiddels ruim 1 jaar actief.

1.3 Bestuurlijke aansturing

Werkzaam Rivierenland wordt bestuurd door een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit één lid per deelnemende gemeente en heeft daarmee 9 leden. Het algemeen bestuur heeft een voorzitter aangewezen, te weten Mevrouw van C. van Rhee-Oud Ammerveld. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden, de Heer C. van Stolwijk, de Heer C.A.H. Zondag, en tevens de voorzitter C. van Rhee-Oud Ammerveld. De directeur van Werkzaam Rivierenland is secretaris van zowel het algemeen als dagelijks bestuur.

1.4 Taken en bevoegdheden

Werkzaam Rivierenland is een uitvoeringsorganisatie. De uitvoering heeft betrekking op alle taakonderdelen van de Participatiewet (met uitzondering van bijzondere bijstand), de Wet Participatiebudget, het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen, de Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen

zelfstandigen, de Wet sociale werkvoorziening en de SUWI-wet.

Met het overdragen van de domeinen werk/re-integratie en inkomen aan Werkzaak Rivierenland hebben de deelnemende gemeenten een keuze gemaakt voor regionalisering van deze taakvelden. Hiermee kunnen processen efficiënter worden ingericht en effectiever worden uitgevoerd.

1.5 Planning en control cyclus

Wettelijk kader

In de nu geldende Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) is in artikel 34 opgenomen dat de begroting voor het komende jaar vóór 1 augustus bij Gedeputeerde Staten moet worden ingediend. In artikel 35 is aangegeven dat de ontwerpbegroting minimaal 8 weken voor vaststelling in het AB van de gemeenschappelijke regeling aan de raden van de deelnemende gemeenten moet worden aangeboden, zodat zij hun zienswijze kunnen geven.

Overigens dienen de begrotings- en verantwoordingsdocumenten van de gemeenschappelijke regeling te voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en aan het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).

Sturing

De planning & control cyclus is van belang voor de sturing en beheersing van Werkzaak Rivierenland. De planning & control cyclus is een beleidscyclus met daarin de volgende stadia:

1. Plannen (Plan) en budgetteren: wat doen we om welke doelen te realiseren, met welke inzet van middelen. De 3 'W-vragen' zijn hierbij de rode draad
 - Wat willen we bereiken?
 - Wat gaan we ervoor doen?
 - Wat mag het kosten?
2. Uitvoeren (Do): binnen de kaders van de planning uitvoeren;
3. Monitoren (Check): meten en vergelijken van de voortgang aan de hand van indicatoren;
4. Analyseren en bijsturen (Act): analyseer de verschillen, verklaar deze mede aan de hand van ontwikkelingen en bepaal of en hoe bijsturing moet plaatsvinden.

Figuur 1 Plan, do, check en act volgens Deming

Voor een groot deel van de resultaten is Werkzaak niet budget gedreven, maar juist afhankelijk van commerciële resultaten en van de ontwikkeling van de externe (economische) ontwikkelingen. We genereren omzet uit werk (plaatsen medewerkers bij werkgevers en werkzaamheden intern bedrijf). De kosten (uitkeringen en re-integratie) worden voor een groot deel bepaald door de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Tussen deze twee elementen bestaat een intensieve dynamiek. Voorts worden de re-integratie inspanningen (en kosten) straks gedaan op basis van verwachte opbrengsten (schadelastbeperking) op de wat langere termijn. Waardoor inspanningen/kosten en opbrengsten in verschillende periodes vallen. Dit alles geldt uiteraard ook voor de niet-financiële kant van de P&C cyclus. Beide elementen vereisen dat de planning & control cyclus voornamelijk de kenmerken van die van een onderneming heeft.

Sturing van Werkzaak Rivierenland is enerzijds een interne aangelegenheid (directie en bestuur). Anderzijds een externe aangelegenheid van de deelnemende gemeenten vanwege het budgetrecht en de sturing op verbonden partijen. Met name het laatste wordt geregeld in de gemeenschappelijke regeling. Hierna geven we aan op welke wijze de externe en interne sturing vormgegeven kan worden.

Externe sturing

Volgens de wettelijke voorschriften is geregeld wanneer gemeenten uiterlijk de begroting en de jaarrekening moeten ontvangen.

Om de deelnemende gemeenten in de gelegenheid te stellen om toezicht te houden op en richting te geven aan de nieuwe verbonden partij Werkzaam Rivierenland en het bestuur van Werkzaam (algemeen bestuur en dagelijks bestuur) inzicht te geven in de voortgang en ontwikkelingen, is meer informatie nodig dan alleen een begroting en een jaarrekening. Hiertoe dient de planning & control cyclus.

De planning & control cyclus ziet er als volgt uit:

Soort rapportage	Verslag periode	Start maand	Maand gereed	Zienswijze	Vaststel maand	Voorstellen door
jaarrekening	Jaar T-1	November T-1	Maart	Ja	Juni	AB
Begroting	Jaar T+1+ meerjaren T + 4	Maart	April	Ja	Juni	AB
Bestuurs-rapportage	Jaar T Periode 1-5 + meerjaren T + 4	Juni 1/6	Juli 15/7	Ja	September	AB
Budget (intern)	Jaar T+1	Juni	November	Nee	December	MT
Verantwoording	Jaar Periode 1 – 9	Oktober 1/10	Oktober 31/10	Nee	December	AB
Kadernota	Jaar T+2	Oktober 1/10	Oktober 31/10	Nee	December	AB

Interne sturing

Voor een actuele informatievoorziening en een tijdige oplevering van de bestuurlijke planning & control producten wordt voor de interne organisatie, naast bovenstaande documenten en informatiestromen ook voorzien in de behoefte aan informatie op een ander aggregatieniveau die realtime en online beschikbaar is.

2. Meerjarenperspectief

2.1 Geldstromen

BUIG Inkomensbudget - Loonkostensubsidie

Gemeenten ontvangen voor het betalen van de uitkeringen, als onderdeel van het deelfonds Sociaal Domein, een inkomensbudget van het ministerie van SZW. Werkzaam Rivierenland moet alle uitkeringen van alle deelnemende gemeenten betalen met dit budget.

Aan het BUIG inkomensbudget worden extra middelen toegevoegd voor de inzet van het instrument Loonkostensubsidie. Dat is vooral gerelateerd aan beschut werk en arbeidsgehandicapten met arbeidsvermogen.

De aan Werkzaam Rivierenland deelnemende gemeenten brengen het volgende in:

- Het Inkomensdeel wordt voor 100% ingebracht in Werkzaam Rivierenland. Uit dit budget worden de uitkeringen en loonkostensubsidies gefinancierd.
- Het Werkdeel wordt voor 95% ingebracht in Werkzaam Rivierenland, het resterende deel is bedoeld voor de activering van klantgroep 4. Voor de eerste jaren wordt een inspanningsverplichting opgenomen, waardoor gemeenten een groter deel van het Werkdeel kunnen aanwenden voor het inzetten van Participatie voor klantgroep 4.³
- De subsidie bestemd voor WSW-oud wordt voor 100% ingebracht in Werkzaam Rivierenland. Dit geldt niet voor de gemeenten die nu nog een SW-relatie hebben met een ander SW-bedrijf.
- Het subsidieresultaat wordt op gemeentelijk niveau afgerekend, daar waar er tekorten zijn wordt dit door de individuele gemeenten ingebracht in Werkzaam Rivierenland.

Overige subsidies

Nederland ontvangt voor 2014-2020 ongeveer € 450 miljoen euro ESF. De subsidieverlening loopt via de 35 arbeidsmarktregio's. Subsidie voor het thema actieve inclusie is bestemd voor een brede groep van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, door gemeenten te benutten voor een ruim scala aan subsidiabele activiteiten. Werkzaam Rivierenland heeft een aanvraag voor deze subsidie gedaan in 2017.

Omzet

Werkzaam brengt de dienstverlening aan werkgevers en detacheringen in rekening en genereert daarmee omzet.

Bijdrage gemeenten

De deelnemende gemeenten dragen de organisatiekosten na aftrek van de netto-omzet, het zogenaamde bedrijfsvoeringsresultaat. Dit resultaat wordt verdeeld op basis van een vooraf afgesproken verdeelsleutel.

2.2 Meerjarenbegroting Werkzaam Rivierenland

Gelet op de verlaging van de Rijksbudgetten is één van de financiële uitgangspunten voor Werkzaam Rivierenland het behalen van maximale efficiency. De belangrijkste maatregel om Werkzaam Rivierenland gezond te houden, is het verkleinen van de aanspraak op inkomens- en re-integratieondersteuning.

Werkzaam Rivierenland betaalt de uitkeringen in het kader van de Participatiewet van alle deelnemende gemeenten. Het Inkomensdeel van alle deelnemende gemeenten wordt hiervoor ingezet.

Werkzaam Rivierenland monitort of alle deelnemende gemeenten uitkomen met het hen toegekende budget en het effect op de totaal door Werkzaam Rivierenland te betalen uitkeringen en te ontvangen Inkomensbudgetten. Voor gemeenten die een beroep doen op de zogenaamde Vangnetregeling is Werkzaam verantwoordelijk voor het voorbereiden van de aanvraag, de uitvoering en bewaking van deze regelingen.

De financiële risico's zijn voor een deel beïnvloedbaar (duur van de uitkering, benutten terugverdiencapaciteit, handhaving, poortwachter) en voor een deel niet (hoogte van de bezuinigingen, hoogte van de SW-lonen,

³ In de begroting is een afbouwscenario opgenomen voor 2018 geldt een extra korting van 12%. Vanaf 2019 geldt geen extra korting meer.

economische crisis). Beheersmaatregelen worden daarom vooral ingezet op die onderdelen die beïnvloedbaar zijn.

Hierna volgt de begroting voor Werkzaam Rivierenland 2018. Deze begroting is gebaseerd op de begroting 2017, de jaarrekening 2016, alsmede de kadernota 2018. Daarnaast is rekening houdend met de meest recente informatie over geldstromen (bijvoorbeeld bijgestelde Rijksbudgetten) en inschattingen (bijvoorbeeld door het CPB geraamde ontwikkeling van het P-wetbestand).

Tabel 2: Meerjarenperspectief met kengetallen en indicatoren

(in € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Aangepaste begroting 2017	Begroting 2018	MeerJaren Begroting 2019 - 2022			
					Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Totale subsidie ontvangsten	73.080	75.967	72.959	73.590	74.377	74.164	74.016	74.318
Totale directe kosten werkzoekenden	77.889	83.035	80.731	80.504	82.710	83.580	83.821	84.334
Gemeentelijke bijdrage subsidie resultaat	4.808	7.069	7.772	6.914	8.332	9.417	9.805	10.016
Totale inkomsten bedrijfsvoering	9.986	8.929	11.207	11.688	12.344	12.567	12.934	13.395
Totale organisatiekosten	15.310	14.518	18.511	18.666	19.079	19.026	18.881	18.872
Totale startkosten	2.543	1.420	1.373	1.078	-	-	-	-
Incidentele baten / lasten	318	-	-	-	-	-	-	-
Financiering vanuit reserves	2.528	-	1.639	1.269	170	97	-	-
Gemeentelijke bijdrage bedrijfsvoering	7.499	7.009	7.039	6.787	6.565	6.362	5.947	5.477
Totale gemeentelijke bijdrage	9.461	14.078	14.810	13.700	14.897	15.778	15.753	15.493
% Organisatiekosten/totale subsidie baten	20,9%	19,1%	25,4%	25,4%	25,7%	25,7%	25,5%	25,4%
% Organisatiekosten/totale baten	16,9%	15,8%	19,8%	20,0%	20,0%	19,8%	19,5%	19,3%
% Bedrijfsresultaat/totale baten	11,4%	16,6%	17,6%	16,1%	17,2%	18,2%	18,1%	17,7%
% Rijksvergoeding/directe kst doelgroep	93,8%	91,5%	90,4%	91,4%	89,9%	88,7%	88,3%	88,1%
% Omzet/organisatie kst	65,2%	61,5%	60,5%	62,6%	64,7%	66,1%	68,5%	71,0%
% Overhead kosten / Kst doelgroep	6,8%	3,6%	6,3%	6,3%	4,8%	4,8%	4,7%	4,7%
% Begeleidingskosten / Kst doelgroep	16,1%	15,6%	18,4%	18,2%	18,3%	18,0%	17,8%	17,7%
Ambtelijke FTE	181,8	193,4	212,7	210,1	217,1	215,5	213,0	211,8
Tijdelijke Fte (startfase)	10,0	10,0	12,6	12,6	-	-	-	-
Vermogen: 3,0% van de baten	2.492	2.547	2.525	2.558	2.602	2.602	2.608	2.631
Kosten per uitkeringsgerechtigde	2.270	3.377	3.553	3.251	3.525	3.761	3.812	3.805

2.3 Vermogensopbouw Werkzaam Rivierenland

Werkzaam gaat uit van een vrij aanwendbaar vermogen van maximaal 3% van de totale baten. De grond hiervoor ligt vast in het bedrijfsplan en de gemeenschappelijke regeling. Van dit vermogen is 2% bestemd voor het opvangen van tekorten zonder direct effect op de gemeentelijke begrotingen. Feitelijk wordt hiermee speelruimte voor de gemeenten gecreëerd om kleine tekorten niet direct in hun begrotingen te hoeven verwerken. De resterende 1% is bedoeld voor fluctuaties in de opbrengst uit commerciële activiteiten (omzet). Bij de start van Werkzaam Rivierenland was er nog geen vermogen, dit wordt opgebouwd uit mogelijke overschotten op de exploitatie en zal maximaal 3% van de totale baten bedragen. Vanuit de jaarrekening 2016 is een voorstel opgenomen € 0,8 mln. te doteren aan het weerstandvermogen, alsmede € 0,7 mln. aan een nieuw te vormen innovatiefonds.

3. Gevolgen voor deelnemende gemeenten

3.1 Kostenverdeling kleine geldstroom (organisatiekosten)

Voor de verdeling van de kleine geldstroom van Werkzaam Rivierenland (organisatiekosten minus de omzet uit commerciële activiteiten) is een verdeelsleutel ontwikkeld:

kostenverdeling op basis van het aantal werkzoekenden per gemeente. Met deze verdeelsleutel wordt recht gedaan aan de relatie tussen de kosten van de dienstverlening en de aan de gemeente geleverde dienstverlening. Bij de verdeling van de kosten in begroting en jaarrekening wordt dezelfde verdeelsleutel gehanteerd, namelijk op basis van de aantallen t-1.

Afgesproken is door de deelnemende gemeenten de verdeelsleutel in ieder geval de eerste jaren toe te passen en op basis van de werkelijke financiële effecten en bestuurlijke inzichten op termijn de (redelijkheid en werking van de) verdeelsleutel te beoordelen.

De verdeelsleutel leidt in meerjarenperspectief tot de volgende bijdragen per gemeente (totaal van bedrijfsvoeringskosten):

Tabel 3: Totale bijdrage, alsmede bijdrage per gemeente aan subsidie- en bedrijfsvoeringskosten (een verdergaande specificatie van deze samenvattende tabel vindt u in bijlage II).

Totale bijdrage:

(in € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Aangepaste begroting 2017	Begroting 2018	Meerjaren Begroting 2019 - 2022			
					Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Totale gemeentelijke bijdrage								
Bijdrage gemeente programma Werk	2.093	2.840	3.091	2.055	3.341	4.335	4.777	4.977
Bijdrage gemeente programma inkomen	2.715	4.229	4.681	4.858	4.991	5.081	5.029	5.038
Gemeentelijke bijdrage	9.461	7.009	7.039	6.787	6.565	6.362	5.947	5.477
Totale bijdrage	14.270	14.078	14.810	13.700	14.897	15.778	15.753	15.493

Per gemeente:

Gemeente	% expl.	Aangepaste							
		Realisatie 2016	Begroting 2017	begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Buren	2%	470	433	635	421	563	561	569	601
Culemborg	18%	1.937	2.547	2.287	2.212	2.358	2.571	2.508	2.404
Geldermalsen	8%	1.276	1.242	1.148	1.191	1.268	1.378	1.365	1.349
Maasdriel	8%	1.299	1.117	1.247	1.109	1.205	1.229	1.250	1.287
Neder-Betuwe	2%	340	276	145	53	135	199	174	429
Neerijnen	4%	563	595	669	635	659	694	688	655
Tiel	40%	4.568	5.412	5.768	5.393	5.970	6.266	6.334	5.984
West Maas en Waal	6%	692	841	847	862	843	837	813	783
Zaltbommel	12%	1.760	1.615	2.063	1.823	1.896	2.042	2.050	2.000
Totale bijdrage		12.905	14.078	14.810	13.700	14.896	15.777	15.752	15.491
% afwijking t.o.v. jaar T-1			-	5,2%	-7,5%	8,7%	5,9%	-0,2%	-1,7%

3.2 Kostenverdeling grote geldstroom (subsidieresultaat)

Eerder is besloten om bij de toerekening van de werkelijke baten en lasten het Inkomensdeel en Werkdeel aan de diverse gemeenten volledig in stand te laten. Ook de toekenning van WSW-taakstelling en subsidie blijft ongewijzigd, zodat de samenwerking op dit vlak *geen herverdelingseffecten* met zich brengt.

Of daadwerkelijk geen herverdelingseffecten door het werken in Werkzaam optreden, is de vraag. De uitstroom van werkzoekenden zal niet recht evenredig aan de verdeling van de werkzoekenden over de gemeenten plaatsvinden, waardoor alsnog verschillen in subsidieresultaat kunnen optreden. Omdat voor de subsidiestromen geen solidariteit geldt, heeft Werkzaam een inspanningsverplichting om de (gedeeltelijke) uitstroom zoveel mogelijk naar evenredigheid te laten plaatsvinden.

4. Programma Werk

4.1 Algemeen

Mensen met een uitkering moeten niet onnodig aan de kant komen staan, maar begeleiding krijgen om weer zo snel mogelijk aan het werk te komen. En, beter nog, niet in een uitkeringssituatie terecht komen omdat bij verlies van werk dat overgaat op ander werk. Werkzaam Rivierenland richt zich op het maatschappelijk laten participeren van inwoners in Rivierenland, waar mogelijk door betaald werk. Ter begeleiding van klanten zullen daartoe op maat gesneden trajecten worden ingezet. De ervaring in het eerste operationele jaar van Werkzaam, 2016, heeft geleerd dat de kwaliteit, snelheid en klantgerichtheid het meest is gebaat bij begeleiding van onze werkzoekenden door onze eigen medewerkers.

Samenwerking met partners binnen de keten van werk en inkomen, werkgevers, UWV, is essentieel om te zorgen dat de vraag naar personeel kan worden ingevuld met werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden. Nog nadrukkelijker zal de vraag naar arbeidskrachten leidend zijn en is aansluiting bij de wensen en eisen van de werkgever nodig. Er zal worden geïnvesteerd in een goede werkgeversdienstverlening voor die gemeenten die volledig participeren in Werkzaam. De focus zal worden gelegd op preventie; voorkomen dat mensen onnodig of onterecht in de uitkering komen.

Waar dit toch gebeurt, moeten alle mensen die hiertoe in staat zijn zo snel mogelijk weer aan het werk. Ook mensen die niet volledig zelf in hun onderhoud kunnen voorzien maar wel voor een deel, worden hiertoe verplicht zodat iedereen die tot werken in staat is naar vermogen bijdraagt aan de maatschappij.

De nadrukkelijke opdracht die Werkzaam Rivierenland zich oplegt is te komen tot een inclusieve arbeidsmarkt, waarin vraag en aanbod elkaar vindt en waarin een plaats is op de arbeidsmarkt voor iedereen, jong of oud, met of zonder beperking. In het bijzonder voor de kwetsbare groepen zet Werkzaam Rivierenland zich in deze plek op de arbeidsmarkt te krijgen en behouden. Hierbij wordt ingezet op een zo regulier mogelijke werkplek voor iedereen, waarbij ook mensen vanuit de WSW en anderen met een beperktere loonwaarde volwaardig meedoen op de arbeidsmarkt.

4.2 Hoofddoelstellingen

Binnen het product Werk willen we het volgende bereiken (WAT):

- Bevorderen van deelname aan het arbeidsproces zodat mensen zelfstandig in hun onderhoud voorzien.
- Bevorderen van duurzame uitstroom waardoor mensen niet terugvallen naar een beschutte werkomgeving
- Bevorderen van duurzame uitstroom waardoor mensen niet terugvallen in een uitkeringssituatie
- Bevorderen dat werkgevers maatschappelijk en sociaal verantwoord ondernemen (verbreding en verdieping)
- Iedereen met arbeidspotentieel duurzaam en zo regulier mogelijk aan het werk, zodat iedereen naar zijn of haar maximale vermogen meedoet binnen de maatschappij.

4.3 Subdoelstellingen

Conform kadernota 2018, willen we dit bereiken door (HOE):

1. Toename van het aantal plaatsingen bij werkgevers met:
 - 15% groei plaatsingen op basis van een netto gewogen jaargemiddelde, waarbij het meetmoment is 31 december van het betreffende jaar.
2. Groei van 5 (nieuwe) werkgevers waar 5 of meer personen zijn gedetacheerd via Werkzaam/stichting Werkzaam/Flex & Zeker. Dit op basis van een gewogen jaargemiddelde.
3. Van alle werkzoekenden van Werkzaam Rivierenland met een uitkering op grond van de Participatiewet stroomt in 2016 15% uit de uitkering voor minimaal 6 maanden door het vinden van werk, afgezet tegen het aantal op peildatum 1 januari 2017.

Deze organisatiedoelen worden per team doorvertaald naar teamdoelstellingen en clusterdoelstellingen, zodat een duidelijke relatie wordt gelegd tussen strategische doelen en de bijdragen die de teams leveren om deze te bereiken. Uiteraard zullen de te verrichten acties, de uit te voeren projecten en dergelijke hierop worden ingezet.

4.4 Financiële begroting werk

Tabel 4: begroting programma Werk

(in € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Aangepaste begroting 2017	Begroting 2018	Meerjaren Begroting 2019 - 2022			
					Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Programma	Werk							
WSW - algemene uitkering	26.283	24.916	24.718	22.830	21.435	20.065	19.416	18.881
Wsw - subsidie binnen geplaatsten			518	503	495	474	472	480
Participatiebudget - Algemene uitkering	2.194	2.847	2.861	3.454	4.147	4.309	4.713	5.156
Totaal Baten	28.477	27.762	28.097	26.788	26.077	24.848	24.601	24.517
Participatie	3.206	2.847	2.861	3.454	4.147	4.309	4.713	5.156
Directe kosten SW doelgroep	24.663	27.000	21.282	18.434	18.214	17.786	17.499	17.161
Loonkosten binnengeplaatsten			521	521	527	520	516	526
Loonkosten buitengeplaatsten			571	554	546	537	545	554
Begeleid werken doelgroepen	-	756	756	683	669	628	615	591
Verstrekte subsidies doelgroepen	2.701	-	5.197	5.197	5.316	5.404	5.489	5.506
Totaal Lasten	30.570	30.602	31.188	28.843	29.418	29.183	29.378	29.494
Bijdrage gemeente programma Werk	2.093	2.840	3.091	2.055	3.341	4.335	4.777	4.977
Aantal uitkeringsgerechtigde Sw		1.034	1.034	944	929	902	882	856
Gemeentelijke bijdrage Sw		2.746	2.989	2.176	3.597	4.805	5.416	5.814

4.5 Beleidsontwikkelingen werk

Participatiewet

In de begroting 2018 wordt een percentage van 80% van het Participatiebudget geraamd als dekking voor interne uren die door de werkcoaches worden besteed aan begeleiding van werkzoekenden. Dit is het resultaat van de keuze van Werkzaak om slechts een klein deel van het budget aan te wenden voor externe trajecten, namelijk uitsluitend voor specifieke kennis en kunde die niet aanwezig is binnen onze eigen organisatie.

De ervaring in het eerste operationele jaar van Werkzaak, 2016, heeft geleerd dat de kwaliteit, snelheid en klantgerichtheid het meest is gebaat bij begeleiding van onze werkzoekenden door onze eigen medewerkers. Hierdoor wordt een deel van de salariskosten –de grootste post binnen het programma bedrijfsvoering- gecompenseerd vanuit het Participatiebudget en worden per saldo binnen het programma bedrijfsvoering de kosten verlaagd.

Werkgeversdienstverlening

Werkgevers staan centraal binnen Werkzaak Rivierenland. We zullen voortdurend de behoefte van werkgevers ophalen en in onze dienstverlening aan hen een toegevoegde waarde bieden. Bijvoorbeeld door hen te ontzorgen bij het in dienst nemen van werkzoekenden die niet de gehele functie kunnen vervullen (lagere loonwaarde) en waarbij de overheid het tekort aan loonwaarde moet compenseren; de toegang tot informatie en dienstverlening laagdrempelig maken; een goed en intensief relatiebeheer; snelle levering en compensatie voor verminderde arbeidsproductiviteit in de vorm van loonkostensubsidie.

Uiteraard attenderen we werkgevers op hun maatschappelijke opdracht om invulling te geven aan de wet banenafpraak en quotum arbeidsbeprekten. Het aanstellen van werknemers binnen hun bedrijf met een ziekte of handicap, faciliteren we als Werkzaak Rivierenland door ons arbeidspotentieel inzichtelijk te maken, te helpen bij de bemiddeling en waar nodig begeleiding te bieden op de werkplek.

Arbeidsmarktbeleid

Het creëren van nieuwe en behouden van bestaande werkgelegenheid in de regio Rivierenland is belangrijk om voldoende kansen te blijven bieden aan onze werkzoekenden. Samenwerking met de gemeenten hierin is heel belangrijk. Zij kunnen hieraan een bijdrage leveren bij vergunningverlening, uitgifte van bedrijventerreinen en dergelijke om via die weg werkgevers te verbinden aan onze maatschappelijke opdracht door afspraken te maken over het plaatsen van onze werkzoekenden. In regionaal verband zetten de gemeenten in op 3

speerpunten; agribusiness, logistiek & economie, recreatie & toerisme.

Het onderwijs is op verschillende manieren betrokken en neemt deel aan overleggen waar de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt centraal staan, bijvoorbeeld het Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt. Zo zullen er verdergaande afspraken worden gemaakt over het vergroten van kansen van jongeren op het voortgezet speciaal onderwijs en op het praktijkonderwijs door het ontwikkelen van en gezamenlijk inzetten van re-integratie instrumenten, zoals competentie-bepaling en vroegtijdig bepalen van loonwaarde.

Arbeidsmarktanalyses en marktbeperkingsplannen dragen bij aan een effectieve re-integratie.

Het Werkbedrijf Rivierenland is een belangrijke schakel tussen werkgevers en werkzoekenden, met name bij het invullen van de gezamenlijke opdracht om onze doelgroep te plaatsen op de garantiebanen.

Ontwikkelen werkzoekenden

Om hun kansen te pakken op de arbeidsmarkt is het belangrijk werkzoekenden te ontwikkelen. Dat doen we met workshops (bijvoorbeeld empowerment, hulp bij solliciteren via social media e.d.), inzetten van werkervaringstrajecten en dergelijke. Ook binnen ons eigen bedrijf worden werkzoekenden ontwikkeld op specifiek hiervoor bestemde werkplekken. Op de productie-omgeving waar met namen werkzoekenden vanuit een WSW achtergrond aan het werk zijn en op andere afdelingen (bijvoorbeeld op de uitkeringsadministratie, post en archief en telefonie). We ontwikkelen deze mensen zodat ze kunnen doorstromen naar een reguliere werkplek 'buiten'. Het uitplaatsen van deze mensen naar reguliere werkgevers, zeker vanuit de productie, lukt bijvoorbeeld door groepsplaatsingen. Hierbij wordt meestal gezorgd voor begeleiding op de werkplek door een praktijkbegeleider van Werkzaak Rivierenland.

De gemeente als werkgever en opdrachtgever

Gemeenten zijn niet alleen verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, ze zijn ook werkgever en opdrachtgever van werkzaamheden op vele terreinen. Door het zelf in dienst nemen van doelgroep medewerkers en het opnemen van social return on investmentprincipes in het inkoop- en aanbestedingsbeleid kan de uitvoering van de Participatiewet worden versterkt. Hierover worden afspraken gemaakt met gemeenten.

Loonkostensubsidie

Voor werkzoekenden die bij Werkzaak Rivierenland staan ingeschreven en die niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen als gevolg van verminderde arbeidsproductiviteit door ziekte of handicap, kan Werkzaak Rivierenland het instrument loonkostensubsidie inzetten.

De loonkostensubsidie wordt verstrekt aan de werkgever die de werkzoekende met een verminderde loonwaarde/arbeidsproductiviteit in dienst neemt. De hoogte van dit bedrag is het verschil tussen het wettelijk minimumloon en de loonwaarde van de betreffende werkzoekende.

Door het inzetten van dit instrument wordt een impuls gegeven aan het realiseren van de maatschappelijke opdracht die gemeenten en bedrijfsleven hebben om 125.000 extra banen te bieden aan mensen met een arbeidsbeperking.

Nieuw Beschut werk

Sinds 1 januari 2017 is er de wettelijke plicht om werkzoekenden met een indicatie Nieuw Beschut aan het werk te krijgen en houden. Werkzaak geeft hieraan uitvoering (ook voor de wettelijke verplichting, toen als beleidskeuze). Aan mensen die alleen werk kunnen verrichten in een beschermde werkomgeving bieden wij plaatsen beschut werk aan in overeenstemming met de beschikbare middelen en behoeften. Daarbij onderzoeken wij ook mogelijke afstemming met arbeidsmatige dagbesteding WMO.

Innovatie

Werkzaak ziet het als een belangrijke taak om verdienmodellen te ontwikkelen, te innoveren waarmee enerzijds meer werkzoekenden richting werk doorstromen en waarmee Werkzaak Rivierenland anderzijds middelen 'verdient' door het te gelde maken van onbenut arbeidspotentieel van mensen met een verminderde loonwaarde.

Preventie

Het voorkomen van instroom in de P-wet is een belangrijke doelstelling voor Werkzaak Rivierenland. Hiervoor is

intensieve samenwerking nodig met onder andere scholen en het UWV. Met scholen worden gezamenlijke projecten opgepakt om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren en specifieke doelgroepen zoals leerlingen op het speciaal onderwijs en praktijkonderwijs al tijdens hun laatste fase op school inzetten van begeleiding door Werkzaak. Met het UWV om werkzoekenden die in de laatste fase van de WW zitten en dreigen door te stromen naar de bijstand, gezamenlijk te ondersteunen om hen naar werk te begeleiden.

5. Programma Inkomen

5.1 Algemeen

Er zullen mensen aangewezen blijven op een uitkering: tijdelijk ter overbrugging van een situatie waarin er geen werk is en in sommige gevallen permanent als er sprake is van een vrijstelling van de arbeidsplicht. Dat is bijvoorbeeld aan de orde op grond van leeftijd of blijvende lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen waardoor werken onmogelijk blijkt. Hoewel het uitgangspunt is iedereen naar maximale mogelijkheden te laten participeren, zal voor sommige mensen bijvoorbeeld vrijwilligerswerk het maximaal haalbare blijken. Voor deze mensen is het belangrijk ter overbrugging naar werk of naar de AOW een vangnet te bieden in de vorm van uitkeringsverstrekking. Het doel is daarbij om deze uitkering alleen te verstrekken aan mensen die daar recht op hebben. Mensen die kunnen werken worden daartoe verplicht en mensen die frauderen worden aangepakt.

5.2 Hoofddoelstelling

Binnen het product Inkomen willen we het volgende bereiken (WAT):

- Zorgen voor rechtmatige en doelmatige verstrekking van bijstand en salaris (WSW) aan mensen die hier recht op hebben.

5.3 Subdoelstellingen

Om deze doelen te bereiken gaan we het volgende doen (HOE):

1. 100% werkzoekenden met recht op P-wetuitkering die per 1e maand voldoet aan verplichtingen, ontvangt uitkering uiterlijk 10e vd maand.
2. Conform hetgeen is opgenomen in de kadernota 2018, leidt in 2018 maximaal 50% van de meldingen voor een Participatiewet uitkering tot een aanvraag (bestandsbeperking door uitsluitend instroom in en behoud van inkomensvoorzieningen door rechthebbenden, o.a. door inzet op meteen aan het werk waar mogelijk, sterke poortwachtersrol, huisbezoeken en samenwerking Sociale Recherche).

Deze organisatiedoelen worden per team doorvertaald naar teamdoelstellingen en clusterdoelstellingen, zodat een duidelijke relatie wordt gelegd tussen strategische doelen en de bijdragen die de teams leveren om deze te bereiken. Uiteraard zullen de te verrichten acties, de uit te voeren projecten en dergelijke hierop worden ingezet.

5.4 Financiële begroting inkomen

Tabel 5: begroting programma Inkomen

(in € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Aangepaste begroting 2017	Begroting 2018	Meerjaren Begroting 2019 - 2022			
					Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Rijksvergoeding Buig, Bbz ca	43.914	47.098	43.744	45.267	46.345	46.957	46.679	46.699
Verhaal Bijstand	689	1.106	1.117	1.536	1.955	2.358	2.735	3.103
Totaal Baten	44.603	48.204	44.862	46.803	48.300	49.315	49.414	49.802
Inkomen (Buig en Bbz)	47.318	52.433	49.543	51.661	53.291	54.397	54.443	54.840
Totaal Lasten	47.318	52.433	49.543	51.661	53.291	54.397	54.443	54.840
Bijdrage gemeente programma inkomen	2.715	4.229	4.681	4.858	4.991	5.081	5.029	5.038
Aantal uitkeringsgerechtigde	-	3.263	3.090	3.187	3.246	3.262	3.242	3.218
Gemeentelijke bijdrage per uitkeringsgerechtigde		1.296	1.515	1.524	1.538	1.558	1.551	1.565

5.5 Beleidsontwikkeling inkomen

Handhaving

Als uitvoeringsorganisatie van de Participatiewet zal Werkzaam Rivierenland uitvoering geven aan de frauderegels die de afgelopen jaren door het Kabinet steeds verder zijn aangescherpt. Een uitkering dient uitsluitend terecht te komen bij mensen die daar recht op hebben, fraude mag niet lonen. De steeds verder doorgevoerde digitalisering maakt het mogelijk steeds efficiënter onderzoek te doen naar fraudesignalen, bijvoorbeeld door het koppelen van gegevens die vanuit diverse instanties beschikbaar komen.

Werkzaam Rivierenland zal voorafgaande aan het verstrekken van bijstand zorgvuldig controleren of mensen rechthebbend zijn. De primaire focus ligt steeds op het aan het werk helpen van mensen maar waar ter overbrugging of blijvend (in geval van lagere loonwaarde) bijstand nodig is, wordt zorgvuldig getoetst of iemand tot de doelgroep voor bijstandsverstrekking behoort en niet fraudeert. Waar nodig worden hier huisbezoeken bij ingezet en wordt gebruik gemaakt van de extra bevoegdheden van de Sociale Recherche.

Uiteraard worden bij lopende uitkeringen signalen, door anonieme tips, op basis van signalen uit gekoppelde bestanden of door eigen waarneming van medewerkers, onderzocht. Ook worden thematisch onderzocht verricht op basis van vooraf vastgestelde risicoprofielen en wordt aangesloten op door het RCF kenniscentrum handhaving bij door hen opgezette themacontroles en wordt waar nodig het internationaal bureau fraude-informatie ingezet voor het opsporen van vermeend vermogen in het buitenland.

Onterecht verstrekte bijstand, al dan niet door gepleegde fraude, wordt teruggevorderd. Door deze aanpak van bestrijding van fraude en terugvorderen van onterecht verstrekte bijstand, wordt uitvoering gegeven aan de bij Werkzaam Rivierenland neergelegde opdracht en blijft de sociale zekerheid betaalbaar. Bovendien draagt het bij aan het maatschappelijke draagvlak voor het verstrekken van bijstand aan mensen die daarvan afhankelijk zijn.

Ook wordt getoetst of mensen met bijstand beschikken over het minimale taalniveau zoals de wet taaleis vraagt.

Besluit bijstandverlening zelfstandigen

Ter voorkoming van instroom in de bijstand en ter bevordering van uitstroom uit de bijstand, zal Werkzaam Rivierenland uitvoering geven aan het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). Dit helpt zelfstandigen bij het starten van een bedrijf of kan helpen het bedrijf door een financieel moeilijke periode heen te helpen. In die gevallen kan, uiteraard onder voorwaarden, begeleiding en financiële ondersteuning worden ingezet.

6. Programma Bedrijfsvoering

6.1 Algemeen

Bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken ten aanzien van de onderdelen:

- Organisatieontwikkeling;
- Personeel;
- Ziekteverzuim;
- Huisvesting;
- ICT;
- Medezeggenschap.

Organisatieontwikkeling

Werkzaam Rivierenland is op 1 januari 2016 van start gegaan. Een deel van de medewerkers, die mee overgekomen zijn vanuit de latende organisaties, heeft nieuw werk. Voor anderen is het werk grotendeels onveranderd maar voor iedereen geldt dat de focus een andere is geworden. De vraag van de werkgever staat centraal en alle afdelingen werken ondersteunend aan de opdracht om werkzoekenden aan het werk te krijgen.

In onze besturingsfilosofie staan presteren en leren centraal. We bieden ruimte aan het continu verbeteren en vernieuwen van onze dienstverlening en onze talenten. Ondernemerschap is nodig in de samenwerking met werkgevers, het zien van kansen op de arbeidsmarkt en het genereren van omzet. Betrokkenheid en verbinding wordt steeds gestimuleerd in de overtuiging dat dit bijdraagt aan het realiseren van onze doelen en een plezierige werkomgeving. De kernwaarden zijn resultaatgerichtheid, ondernemerschap en betrokkenheid.

De lean-methodiek, ook wel Werkwijs genoemd, is de methodiek om de besturingsfilosofie verder vorm te geven. Kern hiervan is continue verbeteren en het leveren van toegevoegde waarde aan de klant (werkgever, werkzoekende en maatschappij). Alle procesverbeteringen hebben als doel om waarde toe te voegen en bij te dragen aan de organisatiedoelen.

Personeel

Het aantal formatie plaatsen in voorliggende begroting is fors hoger ten opzichte van de begroting 2017 – 2021. In totaal wordt de formatie voor het jaar 2017 uitgebreid van 203,4 fte naar 225,3 fte.

De belangrijkste oorzaak hiervoor is de noodzaak tot inzet van extra werkcoaches omdat het overgrote deel van de werkzoekenden die door de latende organisaties waren ingedeeld in klantprofielen bij herbeoordling op basis van een objectief en gevalideerd systeem niet juist bleken te zijn ingedeeld. Ter indicatie: na herbeoordeling bleek dat het aantal werkzoekenden in klantprofiel 3 (waarvoor de meest intensieve begeleiding geldt) bijna is verdubbeld.

Tabel 6a: aantal werkzoekenden

Aantal werkzoekenden					
Klant- profiel	Bedrijfs- plan	per 1-4-2017	Vershil	% verschil	
1	667	130	-537	-80,5%	
2	738	536	-202	-27,4%	
3	735	1.400	665	90,5%	
4	828	961	133	16,1%	
Totalen	2.968	3.027	59	2,0%	

Hiernaast is verhoging van de formatie nodig op o.a. de taakvelden VSO/Pro jongeren, terugvordering en digitale informatievoorziening (DIV):

- In de praktijk blijkt dat de begeleiding van VSO/pro jongeren veel meer tijd en energie kost (benchmark is caseload 1 FTE op 20/25 jongeren) nu we inmiddels ongeveer 100 VSO/pro jongeren begeleiden. De werkcoaches werken nauw samen met de VSO/pro scholen en richten zich op de begeleiding van kwetsbare jongeren (VSO PRO MBO -) zodat deze kwetsbare jongeren meteen naar een passende werkplek worden doorgeleid en niet thuis komen te zitten.
- Om een beroep op de vangnetregeling voor de deelnemende gemeenten naar de toekomst overeind te houden, zijn we verplicht om in- en terugvordering gericht en intensiever op te pakken dan bij een aantal gemeenten voor 1 januari 2016 werd gedaan. In het bedrijfsplan was een minimale bezetting gecalculleerd en deze dient nu uitgebreid te worden.

Voor een verdere specificatie wordt u verwezen naar bijlage I bij de begroting onder het hoofdstuk bedrijfsvoering. De uitbreiding heeft de volgende redenen:

De formatie kent in de komende jaren het volgende verloop:

Tabel 6b: Verloop Formatie 2016 - 2022

(in € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Aangepaste begroting 2017	Begroting 2018	Meerjaren Begroting 2019 - 2022			
					Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Ambtelijke FTE	181,8	193,4	212,7	210,1	217,1	215,5	213,0	211,8
Tijdelijke Fte (startfase)	10,0	10,0	12,6	12,6	-	-	-	-

Met deze formatie uitbreiding zijn de volgende kosten gemoeid:

Tabel 6c: verloop loonkosten 2016 – 2022

(in € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Aangepaste begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Kosten ambtelijk personeel	11.323	12.520	14.507	14.342	14.796	14.755	14.647	14.641

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimbeleid dat is ingezet in 2016 wordt voortgezet voor alle medewerkers en doelgroep personeel binnen Werkzaam Rivierenland.

Ambtelijk personeel

Landelijk ligt het ziekteverzuimpercentage bij ambtelijk personeel tussen de 4,5-5,5 %. Het ziekteverzuim bij startende ondernemingen ligt vaak iets hoger. Werkzaam Rivierenland is een startende onderneming. De prognose is dat desondanks het ziekteverzuimpercentage rond de 4% ligt.

Doelgroep personeel

Landelijk ligt het ziekteverzuimpercentage voor doelgroep personeel rond de 13,5 %. De prognose binnen Werkzaam Rivierenland is dat het ziekteverzuimpercentage op 13,0% zal liggen. Dit is een forse ambitie gelet op de verhuizing die in 2018 gepland staat en de impact die dit heeft op de doelgroep.

Huisvesting

In 2016 waren de medewerkers van Werkzaam Rivierenland werkzaam vanuit locaties in Zaltbommel, Tiel, Culemborg, Geldermalsen en Tiel. Begin 2017 is de nieuwe locatie in Tiel (stadhuiscampus), waar wordt ingehuist met UWV bij de gemeente Tiel, in gebruik genomen en aansluitend zal de locatie in Geldermalsen (Poppenbouwing) worden betrokken in juni 2018.

Bij de (ver)bouw van deze locaties is ons huisvestingsconcept leidend. Dat betekent:

- Iedereen mag gebruik maken van alle plekken die beschikbaar zijn;
- Plaats- en tijd onafhankelijk werken;
- Activiteitengericht werken is doorgevoerd;
- Organisatorische opvang van pieken;
- De verhouding werkplek - medewerker is 0,7 werkplek per persoon.

De kosten van de overige locaties worden bekostigd uit de reserve voor startkosten. Daarnaast staan de locaties Unieweg te Zaltbommel en Panoven te Geldermalsen te koop.

Informatie- en communicatie technologie

In 2018 wordt het digitale werken doorontwikkeld ter ondersteuning van het plaats- en tijd onafhankelijk werken. In 2018 zullen de (tussen)resultaten van het project digitalisering zichtbaar worden op gebied van digitalisering van papierstromen en benutting van digitale mogelijkheden voor werkzoekenden.

Daarnaast wordt geïnvesteerd in het optimaliseren van diverse ondersteunende software systemen. Vanaf 2018 zal hiermee het bedrag aan kapitaalslasten met € 45 duizend euro toenemen en in 2019 nogmaals met eenzelfde bedrag.

Medezeggenschap

In 2018 is Ondernemingsraad en het Georganiseerd Overleg actief om de belangen voor de medewerkers te behartigen. Het dienen van de belangen voor de werkzoekenden is geborgd in een regionale cliëntenraad en voor lokale aangelegenheden (verordende bevoegdheid ligt immers bij de gemeenten) in de lokale cliëntenraden.

Doelgroep professionals

Werkzaam is een ontwikkel bedrijf en heeft een aantal doelgroep professionals op diverse teams aangesteld om werkzaamheden te verrichten. Deze interne kosten zijn budgettair neutraal opgenomen onder de posten kosten doelgroep professionals, huisvestingslasten waar het de schoonmaak betreft en interne omzet.

Omzet

Werkzaam heeft een uitdagende meerjarenbegroting op gebied van omzetdoelstelling. Over het jaar 2018 is de doelstelling € 8,4 mln. Deze doelstelling wijkt af van de aan te passen begroting 2017. De omzetdoelstelling oorspronkelijk voor 2018 was € 9,2 mln. De afwijking van de aangepast € 8,4 mln. omzet komt tot stand door een langzamere groei van te detacheren werkzoekenden met een achtergrond in de P-wet. In de eerder afgegeven omzet van € 9,2 mln. waren 182,0 fte P-wet opgenomen. In het startjaar Werkzaam 2016 zijn 50 fte P-wet gerealiseerd. De verwachting voor 2017 is een doorgroei naar 125,0 fte, in 2018 zal doorgroeien naar op 156,0 fte. Dit effect rekt zich door in een afwijking van € 0,8 mln. Ondanks deze neerwaartse bijstelling, is de prognose fors hoger dan de realisatie over 2016 (deze was € 7,1 mln.)

Deze omzet is verdeeld over verschillende vormen van dienstverlening, te weten:

Individuele detachering, groepsdetacheringen, schoonmaak (via business unit Speciaal Facilitair) en industrie (werkzaamheden in interne beschutte omgeving). Te realiseren door detachering van sw- en p-wet werkzoekenden.

Met de natuurlijke en bemiddelde uitstroom uit de wsw neemt het aantal sw medewerkers jaarlijks af (ongeveer 5% per jaar). Dit houdt in dat continuïteit op gebied van detacheringen gerealiseerd kan worden door inzet van werkzoekenden vanuit de P-wet. Deze werkzoekenden worden gedetacheerd via de Stichting Flex & Zeker.

De realisatie wordt vormgegeven door de inzet van het team Werkgeversdienstverlening en door ontwikkelen, opleiden en begeleiden van werkzoekenden door de Regiotteams, team Groepsplaatsingen en team Onderzoek & Ontwikkeling. Omzetgroei moet komen uit individuele- en groepsdetacheringen, productie en schoonmaak. In een aantrekkelijke economie zijn er meer kansen om te groeien op gebied van detacheringen, zeker met de achtergrond van een snel krappere wordende arbeidsmarkt. Met de inzet op extra salescapaciteit op industrie en schoonmaak is de doelstelling om grotere omzetstappen te maken. Hiervoor wordt jaarlijks een marktwerkingsplan opgesteld.

Tegelijk geldt dat Werkzaak primair invulling geeft aan het realiseren van uitstroom van werkzoekenden uit de uitkering. Dit kan een effect hebben op de omzetdoelstelling op moment dat het gaat om parttime werk waarvoor de inkomsten onder bijstandsniveau liggen. Primaire inzet is altijd, naar het maximale vermogen van de werkzoekende, volledige uitstroom uit de uitkering. Dat heeft een direct effect op de BUIG geldstroom.

6.2 Financiële begroting bedrijfsvoering

Tabel 6d: bedrijfsvoering

(in € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Aangepaste begroting 2017	Begroting 2018	MeerJaren Begroting 2019 - 2022			
					Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Netto-omzet producten/diensten	7.147	8.929	8.300	8.395	8.494	8.597	8.692	8.796
Interne omzet	-	238	304	312	304	295	286	275
Doorbelaste participatie kosten	1.753	-	2.274	2.748	3.313	3.442	3.722	4.096
Overige inkomsten			329	233	233	234	234	228
Onttrekking reserves			266	191	170	97	-	-
Gemeentelijke bijdrage	9.461	7.009	7.039	6.787	6.565	6.362	5.947	5.477
Totaal Baten	9.461	16.176	18.511	18.666	19.079	19.026	18.881	18.872
Kosten ambtelijk personeel	11.323	12.520	14.507	14.342	14.796	14.755	14.647	14.641
Inhuur derden	1.253	396	325	308	300	300	299	301
Kosten doelgroep professionals		238	238	244	244	235	226	214
ICT	1.173	1.153	1.252	1.238	1.209	1.208	1.195	1.213
Huisvesting	215	737	766	807	833	834	834	835
Kapitaallasten	275	313	471	541	540	528	515	509
Projectkosten	-	-	45	45	45	45	45	45
Algemene (kantoor) kosten	1.071	819	907	1.140	1.112	1.121	1.120	1.114
Reguliere bedrijfslasten	15.310	16.176	18.511	18.666	19.079	19.026	18.881	18.872

6.3 ESF project

In 2017 start Werkzaam met een project voor leerwerkroutes. Gestart wordt met een leerwerkroute bedrijfsrestaurant om werkzoekenden vanuit de WSW en Participatiewet via scholing, vaardigheden en werkervaring aan te leren en te ontwikkelen naar reguliere werkplekken. Als cofinanciering wordt een ESF project gestart. De aanloopkosten van € 553 duizend euro zullen worden gefinancierd vanuit het gevormde innovatie fonds. De overige projectkosten zijn voorzien binnen de reguliere begroting 2017 – 2018. Naar verwachting zal het project € 557 duizend euro aan subsidie genereren, dit wordt in 2019 weer toegevoegd aan het innovatie fonds. Dit project zal voor de gemeenten dus niet leiden tot extra kosten.

Tabel 6e: ESF project

(in € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Aangepaste begroting 2017	Begroting 2018	MeerJaren Begroting 2019 - 2022			
					Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
ESF - project (co-financiering)								
Subsidie			-	-	557	-	-	-
Financiering vanuit bedrijfsvoering			415	615	-	-	-	-
Innovatie fonds			231	322	-	-	-	-
Totale opbrengsten ESF-project			645	937	557	-	-	-
Externe Project kosten			154	267	-	-	-	-
Extra formatie kosten			76	56	-	-	-	-
Formatie kosten onder bedrijfsvoering			415	615	-	-	-	-
Totale kosten ESF-project			645	937	-	-	-	-

7. Weerstandsvermogen Werkzaam Rivierenland en achterblijvende organisaties

7.1 Risico's Werkzaam

De werkelijke baten wijken af van de geraamde baten

De baten zijn gebaseerd op een inschatting van de huidige omstandigheden. Dat betekent dat uitgegaan is van de huidige geldstromen en de verwachte ontwikkeling daarin. Zo is een inschatting gemaakt van het SW-gat en van de netto omzet uit de markt. Geen rekening is gehouden met te verwachten rijksmaatregelen (Risico van 8% op de Buig-middelen en korting vanwege bezuinigingen Participatiewet) en de uiteindelijke keuze voor de verdeling van de rijksbudgetten in het kader van de P-wet. Daar waar het gaat om de budgetten in het kader van de grote geldstroom, zijn de individuele gemeenten risicodragers.

Wanneer de werkelijk gerealiseerde omzet lager is dan de geraamde baten, heeft dit consequenties voor het bedrijfsvoeringsresultaat, hetgeen via de verdeelsleutel voor alle gemeenten effect heeft. Voor zover het een verschuiving betreft van omzet naar daadwerkelijke uitstroom hoeft dit niet nadelig te zijn.

Risico's personeelskosten

1. Raming p-kosten en vergrijzing medewerkers: De raming van de personele kosten gaat uit van een raming op basis van de maximale loonsom per functieschaal.
2. Flexibiliteit: De begroting hanteert een fluctuatie van de personeelskosten op basis van de ontwikkeling van het aantal werkzoekenden. Werkzaam Rivierenland heeft een flexibele schil die mogelijk maakt snel te sturen op een veranderende behoefte aan personeel.

Risico's huisvesting

Werkzaam Rivierenland zal de locatie Poppenbouwing die wordt gerenoveerd en deels nieuw wordt gebouwd, betrekken in de eerste helft van 2017. Rekening is gehouden met maximaal 3 jaar overbrugging voor de productie in Zaltbommel (2016 – 2018). Dit pand aan de Unieweg wordt gedeeltelijk verhuurd, derhalve netto € 967 duizend aan kosten. In 2018 is de verkoop van het pand voorzien en wordt rekening gehouden met een te realiseren boekwinst.

Vertraging in de verkoop van het pand kan gevolgen hebben voor de exploitatie, echter het is nu nog te vroeg om een inschatting te maken wat de impact zou kunnen zijn. Dit zelfde geldt ook voor het pand aan de Panoven te Geldermalsen.

7.2 Risico's latende organisaties

Overschot Werkdeel

De kosten van formatie ten laste van het Participatiebudget-Werkdeel zijn opgenomen in de organisatiekosten van Werkzaam. Het werkdeel wordt voor 95% doorbetaald aan Werkzaam. Hier ontstaat het risico van een dubbeltelling. Om dit risico te mitigeren is in de begroting het uitgangspunt dat, wanneer de Werkdeel-gelden niet volledig extern besteed worden, deze worden ingezet ter dekking van de organisatiekosten.

Het Werkdeel moet worden aangewend voor re-integratie en participatie. Voor andere doeleinden mag dit budget niet worden gebruikt. Niet besteedde gelden mogen voor een deel worden meegenomen naar volgend boekjaar en het overige moet terug naar het Rijk. Nu is afgesproken dat een bepaald percentage van het Werkdeel beschikbaar moet blijven voor de gemeenten (afbouwend in 3 jaar), zullen gemeenten moeten toezien op het besteden van dit bedrag aan de doeleinden die volgens de wet mogelijk zijn. Alternatief is dat gemeenten dit bedrag inzetten ter verlaging/dekking van de organisatiekosten. Dit heeft tot gevolg dat de gemeentelijke bijdrage aan Werkzaam lager wordt.

Vangnetregeling

De gemeente Tiel en Neerijnen hadden een meerjarig tekort op het Inkomensdeel/Buigbudget en ontvingen daarvoor de Meerjarige Aanvullende Uitkering (MAU). Inmiddels zijn de MAU en de Individuele Aanvullende Uitkering (IAU t.b.v. een éénjarig tekort) vervangen door de vangnetregeling. De voorwaarden om in aanmerking te (blijven) komen voor deze regeling kunnen wijzigen. De verwachting is dat de voorwaarden zullen worden aangescherpt, zeker in geval van een meerjarig tekort. In de begroting van Werkzaam is er van uitgegaan in het meerjarenperspectief dat met succes een beroep kan worden gedaan op de Vangnetregeling. De risico's voor het mogelijk niet verkrijgen van een Vangnetregeling liggen bij de gemeenten. Uiteraard bewaakt Werkzaam Rivierenland of een gemeente daarvoor in aanmerking komt, doet de aanvraag en voert het daarbij behorende plan uit.

BTW

BTW is nu volledig uit de begroting gehaald. Het risico kan zijn dat een deel van de te verleggen BTW door gemeenten niet verrekend kan worden of dat het percentage op een hoger percentage wordt vastgesteld dan door Werkzaam Rivierenland geraamd.

8. Verbonden partijen

Wij spreken van een verbonden partij daar waar het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin Werkzaam Rivierenland een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen.

Van een financieel belang is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- Werkzaam Rivierenland voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een bestuurlijk belang is sprake als Werkzaam Rivierenland zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als Werkzaam Rivierenland in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de eigen organisatie stemt.

Met ingang van 2014 is een wijziging in het Besluit begroting en verantwoording van kracht, waardoor de te publiceren informatie per verbonden partij is uitgebreid. We maken hierbij gebruik van de meest actuele beschikbare jaarrekeningcijfers van de Verbonden Partijen.

Per gemeenschappelijke regeling zal in een mal de volgende informatie worden opgenomen:

- Naam en vestigingsplaats
- Programma
- Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
- De veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat Werkzaam in de verbonden partij heeft
- Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin van het begrotingsjaar
- Het resultaat van de verbonden partij
- Financiële bijdrage
- Risico's
- Doel 2014
- Ontwikkelingen
- Agenda
- Beslispunten

Stichting Werkzaam Plus

De Stichting Werkzaam Plus heeft ten doel uitvoering te geven aan regelingen voor gesubsidieerde arbeid door werknemers in de gelegenheid te stellen werkzaamheden te verrichten binnen de bedrijven van de GR Werkzaam Rivierenland. De werkzoekenden worden begeleid in het vinden van een werkkring, tevens wordt zo nodig zorggedragen voor scholing, training en/of arbeidsgewenning.

Stichting Flex & Zeker

Stichting Flex & Zeker heeft ten doel het voorzien in de flexibilitateitsbehoefte van werkgevers door medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt en overige werkzoekenden onder begeleiding van mentoren in de gelegenheid te stellen werkzaamheden te verrichten voor deze werkgevers.

Bijlage I Toelichting op de begroting

Voor een toelichting op de cijfers en tabellen die zijn vermeld in deze begroting, wordt verwezen naar bijlage I.

(in € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Aangepaste begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten								
WSW - algemene uitkering	26.283	24.916	25.237	23.334	21.930	20.539	19.888	19.360
Rijksvergoeding Buig, Bbz ca	43.914	47.098	43.744	45.267	46.345	46.957	46.679	46.699
Participatiebudget - Algemene uitkering	2.194	2.847	2.861	3.454	4.147	4.309	4.713	5.156
Vergoedingen via gemeenten	0	0	0	0	0	0	0	0
Verhaal Bijstand	689	1.106	1.117	1.536	1.955	2.358	2.735	3.103
Bonus	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	73.080	75.967	72.959	73.590	74.377	74.164	74.016	74.318
Lasten								
Inkomen (Buig en Bbz)	46.985	52.433	49.543	51.661	53.291	54.397	54.443	54.840
Participatie	3.206	2.847	2.861	3.454	4.147	4.309	4.713	5.156
Directe kosten SW doelgroep	24.663	27.000	22.374	19.509	19.286	18.842	18.560	18.240
Begeleid werken doelgroepen	333	756	756	683	669	628	615	591
Verstrekte subsidies doelgroepen	2.701	0	5.197	5.197	5.316	5.404	5.489	5.506
Totaal directe kosten doelgroepen	77.889	83.035	80.731	80.504	82.710	83.580	83.821	84.334
Gemeentelijke bijdrage aan subsidie resultaat	4.808	7.069	7.772	6.914	8.332	9.417	9.805	10.016
Baten								
Netto-omzet producten/diensten	7.147	8.929	8.300	8.395	8.494	8.597	8.692	8.796
Interne doorbelastingen	0	0	304	312	304	295	286	275
Overige financiering	71	0	329	233	233	234	234	228
Bijdrage vanuit Participatie budget	2.768	0	2.274	2.748	3.313	3.442	3.722	4.096
Totale opbrengsten bedrijfsvoering	9.986	8.929	11.207	11.688	12.344	12.567	12.934	13.395
Lasten								
Kosten ambtelijk personeel	11.323	12.520	14.507	14.342	14.796	14.755	14.647	14.641
Kosten doelgroep professionals	0	0	238	244	244	235	226	214
Inhuur derden	1.253	396	325	308	300	300	299	301
ICT	1.173	1.153	1.252	1.238	1.209	1.208	1.195	1.213
Huisvesting	215	737	766	807	833	834	834	835
Kapitaallasten	275	313	471	541	540	528	515	509
Algemene (kantoor) kosten	1.071	819	907	1.140	1.112	1.121	1.120	1.114
Projecten			45	45	45	45	45	45
Startkosten	2.543	0	1.373	1.078	0	0	0	0
Totaal lasten	17.853	15.938	19.885	19.744	19.079	19.026	18.881	18.872
Bedrijfsresultaat (baten - lasten)	-7.867	-7.009	-8.678	-8.055	-6.735	-6.459	-5.947	-5.477
Incidentele baten	424	0		0	0	0	0	0
Incidentele lasten	106	0		0	0	0	0	0
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering vóór bestemming reserves	-7.549	-7.009	-8.678	-8.055	-6.735	-6.459	-5.947	-5.477
Toevoegingen aan reserves	2.434							
Onttrekkingen aan reserves	4.962	-	1.639	1.269	170	97	0	0
Vrijval (bestemmings) reserves								
Resultaat na bestemmingsreserves	-5.021	-7.009	-7.039	-6.787	-6.565	-6.362	-5.947	-5.477
Gemeentelijke bijdrage	7.499	7.009	7.039	6.787	6.565	6.362	5.947	5.477
Resultaat na gemeentelijke bijdrage	2.478	0	0	0	0	0	0	0
Startkosten								
Startkosten - Huisvesting	743	494	494	160	-	-	-	-
Startkosten - ICT	391	50	50	50	-	-	-	-
Startkosten - P&O	1.273	737	690	729	-	-	-	-
Startkosten - Overig	136	139	139	139	-	-	-	-
totale Startkosten	2.543	1.420	1.373	1.078	-	-	-	-

Voor een korte toelichting op de verschillen tussen de begroting jaren 2017 – 2020 en de jaren 2018 – 2022 wordt verwezen naar bijlage I.

Begrotingsresultaat vergelijk								
	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Begroting 2016 - 2020								
Bijdrage programma werk		2.840	2.840	3.555	4.270	4.825	5.368	
Bijdrage programma inkomen		4.229	4.229	4.016	3.806	3.599	3.394	
Bijdrage programma bedrijfsvoering		7.009	7.009	6.668	6.262	5.746	5.494	
Totalen		14.078	14.078	14.239	14.339	14.170	14.257	-
Begroting 2017 - 2021								
Bijdrage programma werk		2.840	3.091	2.055	3.341	4.335	4.777	4.977
Bijdrage programma inkomen		4.229	4.681	4.858	4.991	5.081	5.029	5.038
Bijdrage programma bedrijfsvoering		7.009	7.039	6.787	6.565	6.362	5.947	5.477
Totalen		14.078	14.810	13.700	14.897	15.778	15.753	15.493
Verschillen								
Bijdrage programma werk		-0	251	-1.500	-929	-490	-592	
Bijdrage programma inkomen		-0	452	842	1.185	1.483	1.635	
Bijdrage programma bedrijfsvoering		0	29	118	302	615	453	
Totalen		-0	732	-539	559	1.608	1.496	-
% afwijking		0,0%	5,2%	-3,8%	3,9%	11,4%	10,5%	

Bijlage II Toelichting op de begroting per gemeente

Voor een toelichting op de gedetailleerde bijdrage per gemeente wordt verwezen naar bijlage II.

Gemeente	% expl.	Realisatie	Begroting	Aangepaste	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2016	2017	begroting	2018	2019	2020	2021	2022
Buren	2%	470	433	635	421	563	561	569	601
Culemborg	18%	1.937	2.547	2.287	2.212	2.358	2.571	2.508	2.404
Geldermalsen	8%	1.276	1.242	1.148	1.191	1.268	1.378	1.365	1.349
Maas driel	8%	1.299	1.117	1.247	1.109	1.205	1.229	1.250	1.287
Neder-Betuwe	2%	340	276	145	53	135	199	174	429
Neerijnen	4%	563	595	669	635	659	694	688	655
Tiel	40%	4.568	5.412	5.768	5.393	5.970	6.266	6.334	5.984
West Maas en Waal	6%	692	841	847	862	843	837	813	783
Zaltbommel	12%	1.760	1.615	2.063	1.823	1.896	2.042	2.050	2.000
Totale bijdrage		12.905	14.078	14.810	13.700	14.896	15.777	15.752	15.491
% afwijking t.o.v. jaar T-1			-	5,2%	-7,5%	8,7%	5,9%	-0,2%	-1,7%